

АКАДЕМИЧНАТА АВТОНОМИЯ – КАУЗА И ПОСТИЖЕНИЕ НА ВИСШЕТО ТЪРГОВСКО УЧИЛИЩЕ – ВАРНА (1920 – 1945)

проф. д-р ист. н. И в а н Р у с е в

Резюме

Студията изследва еволюцията на Висшето търговско училище – Варна, в борбата му за получаване на официална държавна регламентация и за по-голяма академична автономия. Първата стъпка е направена с изготвянето, обсъждането и приемането на правилник и програма на училището, одобрени на 28 септември 1920 г. със заповед на Министерството на търговията. Нов повратен момент в развитието на учебното заведение се явява Законът за народното просвещение от 1924 г., който за първи път в българското законодателство регламентира съществуването на висше стопанско образование – правното основание за функционирането на варненското ВТУ, по силата на което то минава от ведомството на Министерството на търговията към ведомството на Министерството на народното просвещение. На базата на новия закон се изработва и приема правилникът от 1925 г. Още от следващата 1926 г. започват усилията за прокарването на законопроект за ВТУ, отнели много години и упорит интелектуален труд на неговите преподаватели. Моделът, който се следва, е този на Софийския държавен университет, а основанията – приетите закони за появилите се впоследствие висши стопански учебни заведения. От края на 1936 г. във варненските проектозакони системно и неотменно присъстват няколко нови и много съществени искания – за промяна на името и разширяването на образователния профил, за откриване на отдели, за въвеждане на катедрената структура и т.н. В крайна сметка реформата е постигната, след като ректорът проф. Станчо Чолаков става министър на просвещението. Одържавяването и въвеждането на новата структура на Варненската академия окончателно се осъществяват с обнародването на 4 август 1945 г. „Наредба-закон“. Най-сетне дълго преследваната реформа е факт и тя открива един нов период в развитието на учебното заведение.

Ключови думи: академична автономия, Висшето търговско училище – Варна, висше икономическо образование, междувоенен период (20-те – 40-те години на XX в.)